

DE VLAAMSE MINISTER VAN BEGROTING EN FINANCIËN, VLAAMSE RAND, ONROEREND ERFGOED EN DIERENWELZIJN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Samenwerkingsakkoord Wegenvignet

- Goedkeuring en machtiging tot ondertekening van het samenwerkingsakkoord tussen het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende de invoering van het wegvignet op het Belgische grondgebied
- Principiële goedkeuring van het voorontwerp van decreet tot instemming met het samenwerkingsakkoord tussen het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende de invoering van het wegvignet op het Belgische grondgebied

Samenvatting

Voorliggend samenwerkingsakkoord voorziet het gezamenlijke juridische kader voor de invoering van een wegvignet. Het is noodzakelijk voor de gewesten om gezamenlijk maatregelen te nemen betreffende de gelijktijdige invoering van het wegvignet teneinde een transparant stelsel te ontwikkelen ten aanzien van de belastingplichtige.

Daarnaast beoogt dit akkoord, met respect voor de eigenheid van en de na te streven doelstellingen door elk gewest, die aangelegenheden gezamenlijk af te spreken of die regelingen vast te stellen die zijn vereist om de invoering, de organisatie en handhaving van het wegvignet in de drie gewesten doelmatig en kostenefficiënt te realiseren.

Dit akkoord regelt ook de verdeling van de inkomsten die uit het wegvignet voortvloeien.

Een voorontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord is noodzakelijk om de beoogde rechtsgevolgen te realiseren.

Op 10 juli 2026 werd het voorontwerp van decreet instemming met het samenwerkingsakkoord tussen het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende de invoering van het wegvignet op het Belgische grondgebied (VR 2026 1007 DOC.0788/1). Het advies van de SERV werd bekomen op 24 augustus 2026, het advies van de MORA dateert van 4 september 2026. Na de eerste principiële goedkeuring werden aan het samenwerkingsakkoord nog een aantal, voornamelijk taalkundige, aanpassingen aangebracht op vraag van het Waalse Gewest. Deze

aanpassingen hebben aanleiding gegeven tot een tweede principiële goedkeuring op 25 september 2026.

Naar aanleiding van de verdere besprekingen met de vertegenwoordigers van het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest werden nog bijkomende aanpassingen aan de tekst van het ontwerp van samenwerkingsakkoord aangebracht.

1. SITUERING

BELEIDSVELD

INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT

BELEIDSDOELSTELLING

- Beleidsveld: Financiën en Begroting
- Inhoudelijk Structuurelement: Fiscaliteit
- Beleidsdoelstelling: Het Vlaams Regeerakkoord 2024-2029 voorziet: “We werken een digitaal systeem uit om ook de buitenlandse voertuigen die niet onderworpen zijn aan de kilometerheffing voor vrachtwagens mee te laten bijdragen aan het gebruik van onze wegen. We gaan uit van het Europese gelijkheidsbeginsel waarbij buitenlandse weggebruikers pro-rata aan dezelfde tarieven worden onderworpen als de Vlamingen.”

VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

De Inspectie van Financiën gaf een gunstig advies op 3 juni 2026. Een begrotingsakkoord werd verleend op 9 juni 2026.

Op 10 juli 2026 werd het voorontwerp van decreet principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering (VR 2026 1007 DOC.0788/2). De Vlaamse minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn werd ermee gelast het advies in te winnen van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen en van de Mobiliteitsraad van Vlaanderen.

De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) bracht zijn advies uit op 24 augustus 2026. Dit advies wordt als bijlage toegevoegd. In zijn advies formuleert de SERV enkele bemerkingen en bijhorende aanbevelingen. Verder in deze nota worden de opmerkingen van de SERV behandeld.

De Mobiliteitsraad van Vlaanderen (MORA) bracht zijn advies uit op 4 september 2026. Dit advies wordt als bijlage toegevoegd. In zijn advies formuleert de MORA een aantal bemerkingen en aanbevelingen. Verder in deze nota worden de opmerkingen van de MORA behandeld.

Op 25 september 2026 werd het voorontwerp van decreet tot instemming met het samenwerkingsakkoord tussen het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende de invoering van een wegenvignet op het Belgische grondgebied een tweede keer principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering (VR 2026 2609 DOC.1022/2). De Vlaamse minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn werd ermee gelast:

- 1) het advies in te winnen van de Vlaamse Toezichtscommissie,
- 2) het advies in te winnen van de Raad van State via een gezamenlijke adviesaanvraag door de akkoordsluitende partijen, en
- 3) het dossier aan te melden bij de Europese Commissie via de Permanente Vertegenwoordiging en alle voor die kennisgeving vereiste documenten op te vragen.

De Vlaamse Toezichtscommissie (VTC) bracht haar advies uit op 13 oktober 2026 onder nummer nr.2026/088. Dit advies wordt als bijlage toegevoegd. In haar advies formuleert de VTC een aantal bemerkingen en aanbevelingen.

Het dossier werd – gezamenlijk met de vertegenwoordigers van het Waalse Gewest - aangemeld bij de Europese Commissie op 30 september 2026. .

INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

1. Situering

Voorliggend samenwerkingsakkoord tussen het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest voorziet de gelijktijdige invoering in de drie regio's van een wegenvignet voor gebruikers van voertuigen met een maximaal toegelaten totaalgewicht (MTT) van minder dan 3,5 ton.

Naast de reeds bestaande kilometerheffing voor vrachtwagens wordt beoogd een systeem in te voeren waarbij ook de overige buitenlandse weggebruikers bijdragen aan de investeringen in en het onderhoud van de weginfrastructuur. Dit draagt bij tot een meer evenwichtige en billijke toerekening van de kosten van aanleg, onderhoud en ontwikkeling van het wegennet. Daarnaast heeft het akkoord tot doel bij te dragen tot de aanmoediging van milieuvriendelijker verkeer.

De totstandkoming van dit akkoord vindt haar grondslag in de gedeelde beleidsintentie van de drie gewesten om een geharmoniseerd wegenvignet in te voeren. Deze intentie blijkt uit de respectieve regeerakkoorden en beleidsverklaringen. Daarbij wordt uitdrukkelijk gestreefd naar een onderling afgestemde aanpak, teneinde de coherentie van het systeem te waarborgen en de transparantie voor de gebruiker te verzekeren.

Gelet op de verdeling van bevoegdheden inzake fiscaliteit en mobiliteit tussen de gewesten, kan deze harmonisatie slechts op afdoende wijze worden gerealiseerd door middel van een samenwerkingsakkoord als bedoeld in artikel 92bis §1 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. Enkel een dergelijk akkoord biedt een voldoende waarborg om de basisregels te voorzien die vervolgens door elk gewest zullen worden ingevoerd met inachtnaam van de principes vastgesteld in de samenwerkingsovereenkomst.

Het akkoord beoogt tevens de onderlinge afstemming van de invoering van het wegenvignet, door te voorzien in een gelijktijdige implementatie, teneinde de rechtszekerheid, de transparantie en de uniformiteit van het systeem voor de belastingplichtigen te waarborgen. Verder maakt de samenwerking tussen de gewesten het mogelijk om efficiëntiewinsten en schaalvoordelen te realiseren, onder meer op het vlak van administratie, inning en controle.

Op dit moment dragen buitenlandse gebruikers van het Vlaamse wegennet niet bij aan de kosten die voortvloeien uit het gebruik ervan, in het bijzonder wat betreft de slijtage van de weginfrastructuur. Dit geldt met name voor de gebruikers van voertuigen met een maximaal toegelaten totaalgewicht (MTT) van niet meer dan 3,5 ton.

In uitvoering van de respectieve regeerakkoorden en beleidsverklaring van de gewesten wordt voorzien in de invoering van een wegenvignet als belasting op het gebruik van gewest- en snelwegen door motorvoertuigen met minstens vier wielen met een technisch toelaatbare maximummassa in beladen toestand van niet meer dan 3,5 ton.

Overeenkomstig de bepalingen van de Tolrichtlijn (Richtlijn 1999/62/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 1999 betreffende het in rekening brengen van het gebruik van weginfrastructuur aan voertuigen, zoals meerdere keren gewijzigd) dient het wegenvignet van toepassing te zijn voor de voertuigen van zowel eigen inwoners als die van niet-inwoners.

Met respect voor de eigenheid van en de na te streven doelstellingen door de gewesten, beoogt het samenwerkingsakkoord die aangelegenheden gezamenlijk af te spreken of die regelingen vast te stellen die vereist zijn om de invoering, de organisatie en handhaving van het Wegenvignet op het Belgische grondgebied doelmatig en kostenefficiënt te organiseren. Daarbij wordt voorzien in een gelijktijdige invoering van het wegenvignet teneinde de transparantie en rechtszekerheid voor de gebruikers te waarborgen.

In het licht van de vereisten van de Tolrichtlijn, met name wat betreft de betrokkenheid van lichte vrachtvoertuigen en de mogelijkheid tot differentiatie, dient het systeem voorafgaand te worden aangemeld bij de Europese Commissie. De gewesten voorzien hiertoe in een gezamenlijke kennisgeving.

Het samenwerkingsakkoord houdt voorts rekening met specifieke engagementen tussen de drie gewesten, onder meer met betrekking tot de afwezigheid van bijkomende heffingen die onverenigbaar zouden zijn met het geharmoniseerde wegenvignet, evenals met de noodzaak van onderlinge samenwerking bij infrastructuurprojecten aan de RO.

Naast de onderlinge afstemming tussen de gewesten betreffende de invoering, organisatie, handhaving en gelijktijdige invoering van het wegenvignet, bevat het akkoord bepalingen inzake de verdeling van de inkomsten uit het wegenvignet. Ook de praktische samenwerking tussen de gewesten, met inbegrip van de aanduiding en werking van een vignetprovider, wordt vastgelegd.

Na principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering op 10 juli 2026, gaf het Waalse Gewest aan nog enkele aanpassingen te wensen aan het samenwerkingsakkoord. Op 25 september 2026 werd het voorontwerp van decreet tot instemming met het aangepaste samenwerkingsakkoord een tweede keer principieel goedgekeurd.

Naar aanleiding van de verdere besprekingen met de vertegenwoordigers van het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest werd na die tweede principiële goedkeuring nog een aanpassing aan het ontwerp van samenwerkingsakkoord doorgevoerd. In artikel 21 werden twee leden geschrapt ten opzichte van de tekst die op 25 september 2026 principieel werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Deze bepalingen voorzagen enerzijds dat een partij die een eigen systeem van wegbeprijzing wenst in te voeren, voorafgaandelijk uit het samenwerkingsakkoord diende te treden, en verduidelijkten anderzijds dat specifieke tolheffingen mogelijk blijven voor zover ze geen gebiedsdekkend systeem van wegbeprijzing vormen. De schrapping van deze twee leden kwam tot stand naar aanleiding van de verdere intergewestelijke onderhandelingen.

De vorige versie van het samenwerkingsakkoord werd op 10 september 2026 in eerste lezing door de Waalse regering goedgekeurd. Op 22 oktober 2026 heeft de Waalse Regering beslist haar op 10 september 2026 genomen beslissing te wijzigen en de gewijzigde versie van het samenwerkingsakkoord, met schrapping van de voormelde leden 2 en 3 van artikel 21, goed te keuren. De Waalse Minister-President en Minister, de Waalse Minister van Financiën en de Waalse Minister van Infrastructuur en Mobiliteit werden gelast het samenwerkingsakkoord te ondertekenen.

Op 22 oktober 2026 heeft ook de Brusselse regering deze nieuwe versie van het samenwerkingsakkoord goedgekeurd.

Gelet op het feit dat er een uniforme tekst van het samenwerkingsakkoord noodzakelijk is voor het verdere verloop van de procedure, wordt het voorontwerp van decreet opnieuw aan de Vlaamse Regering voorgelegd met het oog op een volgende principiële goedkeuring.

2. Adviezen SERV en MORA

De SERV heeft zijn advies uitgebracht op 24 augustus 2026. De MORA heeft zijn advies uitgebracht op 4 september 2026. Beide adviezen werden als bijlage toegevoegd en besproken in de nota die werd opgesteld naar aanleiding van de tweede principiële goedkeuring die heeft plaatsgevonden op 25 september 2026.

3. Advies VTC

De VTC heeft haar advies uitgebracht op 13 oktober 2026. Dit advies wordt als bijlage toegevoegd.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELN

Voor de toelichting bij de artikelen, zowel van het voorontwerp van instemmingsdecreet als van het samenwerkingsakkoord kan verwezen worden naar de artikelsgewijze toelichting in de Memorie van Toelichting.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

Uit de goedkeuring en decretale bekrachtiging van het voorliggende samenwerkingsakkoord vloeien voor het Vlaamse Gewest engagementen voort, in hoofdzaak het invoeren van een verplichting om een wegenvignet aan te schaffen met het oog op het gebruik van het Vlaamse wegennet.

Hiertoe wordt nog een afzonderlijk voorontwerp van decreet tot invoering van het wegenvignet in de interne rechtsorde van het Vlaamse Gewest aan de Vlaamse Regering voorgelegd. De bepalingen van dit voorontwerp zijn conform aan de bepalingen van het hierbij voorliggende samenwerkingsakkoord.

Voor de bestuurlijke impact kan dan ook worden verwezen naar de nota die aan de Vlaamse regering wordt voorgelegd met het oog op de principiële goedkeuring van het voorontwerp van decreet tot invoering van het wegenvignet.

Wat hierna volgt is grotendeels een herneming van de betreffende passages uit de nota bij het eigenlijke voorontwerp van decreet.

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Op dit vlak zijn geen wijzigingen ten opzichte van de nota's waaraan de Vlaamse Regering op 10 juli 2026 (VR 2026 1007 DOC.0788/1) en op 25 september 2026 (VR 2026 2509 DOC.1022/1) haar principiële goedkeuring verleende.

B. ESR-TOETS

Op dit vlak zijn geen wijzigingen ten opzichte van de nota's waaraan de Vlaamse Regering op 10 juli 2026 (VR 2026 1007 DOC.0788/1) en op 25 september 2026 (VR 2026 2509 DOC.1022/1) haar principiële goedkeuring verleende.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Op dit vlak zijn geen wijzigingen ten opzichte van de nota's waaraan de Vlaamse Regering op 10 juli 2026 (VR 2026 1007 DOC.0788/1) en op 25 september 2026 (VR 2026 2509 DOC.1022/1) haar principiële goedkeuring verleende.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Op dit vlak zijn geen wijzigingen ten opzichte van de nota's waaraan de Vlaamse Regering op 10 juli 2026 (VR 2026 1007 DOC.0788/1) en op 25 september 2026 (VR 2026 2509 DOC.1022/1) haar principiële goedkeuring verleende.

4. VERDER TRAJECT

Over het voorontwerp van decreet zal het advies aan de Raad van State worden gevraagd door middel van een gezamenlijke adviesaanvraag namens de drie gewesten.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar goedkeuring te hechten aan bovengenoemd ontwerp van samenwerkingsakkoord,
2. de minister-president van de Vlaamse Regering en de Vlaamse minister, bevoegd voor de fiscaliteit, te gelasten voornoemd ontwerp van samenwerkingsakkoord, in naam van het Vlaamse Gewest, te ondertekenen,
3. onder voorbehoud van onderschrijving van voornoemd ontwerp van samenwerkingsakkoord door alle partijen, haar principiële goedkeuring te hechten aan het voorontwerp van decreet houdende instemming met het Samenwerkingsakkoord van xx.xx.xxxx tussen het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende de invoering van het wegenvignet op het Belgische grondgebied,
4. onder voorbehoud van onderschrijving van voornoemd ontwerp van samenwerkingsakkoord door alle partijen, de Vlaamse minister, bevoegd voor de fiscaliteit te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State via een gezamenlijke adviesaanvraag door de akkoordsluitende partijen, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, zoals bepaald in artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn,

Ben WEYTS

Bijlagen:

- het ontwerp van samenwerkingsakkoord tussen het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende de invoering van het wegvignet op het Belgische grondgebied
- het principieel goed te keuren voorontwerp van decreet houdende instemming met het Samenwerkingsakkoord tussen het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende de invoering van het wegvignet op het Belgische grondgebied, en de daarbij horende memorie van toelichting;
- het advies van de VTC nr. 2026/088 van 13 oktober 2026.